

ULLUNNERANI ANGERLARSIMAFFINNI PAAQQINNIFFINNI ULLUNERANILU PAAQQINNIFFINNI
KIISALU MEEQQANUT ULLOQQ UNNUARLU PAAQQINNIFFINNI NAPPAATIT TUNILLUNNARTUT
SILLIMAFFINGINARLUGIT MALITTARISASSAT PILLUGIT KAAJALLAASITAQ.

§1. Kalaallit Nunaanni Nakorsaaneq isumaqatigalugu Isumaginninnermi Pisortaqarfiup nappaatinut tunillannartunut sillimaniarluni ulluunerani angerlarsimaffinni paaqqinniffinni angerlarsimaffinni kiisalu ulloq unnuarlu meeqqanik paaqqinniffinni malittarisassat makku aalajangersarsimavai.

Sillimaniarluni malittarisassat pilersinneqarnerannut makku siunertarineqarput:

1. Nappaalit ulorianartut inunnit tamanit atugarineqarsinnaasut kaajallaasitamullu matumunnga ilangussami pineqartut siaruarsinnaanerit pinaveersaartinniarlugu.
2. Nappaatit tunillannartut allat siaruarnissaat killilersimaarniarlugu.

§2. Nappaatinik tunillannartunik atuuttoqartillugu nalinginnaasumik sillimaniarluni malittarisassat. Meeqqat sulisullu tunillannartumik nappaateqartut tunillaasinnaanermik malunnartoqarunik ulluunerani paaqqinniffimmi tiguneqarssanngillat. Paasineqarpat meeraq paaqqinniffimmiittoq angerlarsimaffinni ulluunerani paarineqartoq tunillannartumik nappaateqartoq, angerlarsimaffik kalerrinneqassaaq meeqqap angerlartinneqarnissaa siunertaralugu, ajornanngippallu meeraq angerlarnissami tungaanut meeqqanik allanit immikkoortisimaneqassaaq.

Meeqqat sulisulluunniit akornanni imallunniit taakku angerlarsimaffiini tunillannartumik nappaalasoqalersillugu paaqqinniffiup pisortaa tamatumunnga kalerrinneqassaaq, natornisoortoqartillugulu nakorsamit (distriktslægimit) siunnersorneqarnermigut aalajangertassavaa qaqugu pineqartoq paaqqinniffimmut uteqqissinnaanersoq.

Meeqqat sulisulluunniit ulluunerani paaqqinniffinni 0-6-inik ukioqartunik paaqqinniffiusuni tunillannartumik nappaalasoqalersillugu tamanna allagarsiinikuut nalunaarutigineqartassaaq.

Paaqqinniffiit ulluuneraniluunniit angerlarsimaffimmi paaqqinniffik ulloq tamaat ullulluunniit ilaannaanoortumik natuneqassappata tamanna nakorsamit aalajangiiffigineqarsinnaavoq nuna tamakkerlugu nakorsaaneq isumasioqatigalugu. Natusisoqartillugu tunillatsinnissaaq pinaveersarniarlugu nakorsamit inassutigineqartut malinneqartassapput. Ammaqqinneqarnera taamaallaat pisinnaavoq nakorsap akuersineratigut.

Tunillannartumik nappaalasoqartillugu nakorsap aalajangiivigisinnaavaa meeqqanik nutaanik paaqqinniffimmi tiguisoqassanngikkallartoq.

§3. Angajoqqaanut kalerriineq.

§3.1 Meeraq/paaqqinniffimmi sulisoq napparsimalluni uninngappat paaqqinniffimmi pisortap paasiniassavaa nappaat tunillannartuunersoq.

Meeqqat ulluuneraniluunniit 0-imiit 6-inut uliulinnik paaqqinniffiit sulisuisa akornanni tunillannartumik napparsimasoqalersillugu tamanna ingerlaannartumik allagarsiinikkut angajoqqaanut nalunaarutigineqassaaq.

Pingaatuvoq maleruaqqusat malinneqarnissaat, tamanna meeqqap napparsimasup paarinissaanut ajornartorsutassagaluarpuunniit. Maleruaqqusat malinneqanngippata tamatuma kingunereratarsinnaavaa meeqqat allat amerlanerusut napparsimalernerat, angerlarsimaffillu suli amerlanerusut paarsinissamut ajornartorsionartumik ilanngunneqarlutik. Paaqqinniffinni sulisut meeqqap tiguernerat atatillugu qularnaassavaat angajoqqaat sillimaniarluni maleruaqqusat pillugit ilisiamatinneqarnissaat.

§4. Qaqugukkut meeqqat/sulisut tunillannartumik nappaateqalernermik malunnaateqalersarpat?

Tunillannartumik nappaateqalerneq malugineqarsinnaavoq kissarneqalernikkut (ullaakkut kissarnersiornermi 37.5 qaangerlugu kissarneqaraanni), meriarnertalimmik naarluuteqaraanni, nuffaserujussuarsimagaanni imaluunniit isitigut marniliuuttunik aseruuttoorneqaraanni.

Pingaatumik meeqqat eqqarsaatigalugit ajornakusoorsinnaasarpoq napparsimanersut taamaanginnersulluunniit aalajangerniassallugu, tamannalu qaqutiguunngitsumik eqqoriaanikkut pisariaqartarluni. Meeraq kissarneqartoq malunnaatilimmillu peqqinngiuteqartoq peqqissuunerarneqarsinnaanngilaq. Meeraq peqqissuunerarneqassaguni paaqqinniffimmi meeqqat allat peqatigalugit ippinnaateqanngitsumik taakkununga akuusinnaasariaqarpoq.

§5. Kiap meeqqat/sulisut napparsimanersut napparsimanginnersulluunniit aalajangertassavai?
Paaqqinniffiup pisortaata meeqqat sulisullunniit tunillannartumik nappaateqarnersut nalorniquniuk nakorsaq (distriktimiluunniit nakorsaaneq) saaffigisinnaavaa meeqqap angajoqqaavi tamatuminnga isumaqatigeriarlugit, imaluunniit sulisoq nappaateqarsorineqartoq isumaqatigeriarlugu. Nakorsaq isumaqarpat meeraq tunillaainnaanermut aarlerinaateqanngitsoq, aammalu pissusiata tamanna ajornartinnigippagu meeraq paaqqinniffimmut uterteqqinneqarsinnaavoq. Paaqqinniffiup nammineq akilikkaminik nakorsaq allagartamik uppernarsaammik piumaffigisinnaavaa. Nalornisoortoqartillugu distriktimi nakorsaanerup Landslægemut qaqugukkut meeraq/sulisog pineqartoq paaqqinniffimmut uteqqissinnaanersoq apeqqutinngorlugu saqqummiuttassavaa.

§6. Ilisimatitsinissamik pisussaaffik.
Meeraq/sulisog napparsimaneq pillugu agginnginnissamik nalunaaruteqarpat paaqqinniffiup pisortaata paasiniassavaa nappaat pineqartoq tunillannartuunersoq. Paaqqinniffinni meeqqanik 0-6-inik ukiulinnik paaqqinniffiusuni meeqqanik/sulisunik tunillannartumik napparsimasoqarnera allagarsiinikkut piaarnerpaamik angajoqqaanut ilisimatitsissutigineqassaaq.

Nappaat kaajallaasitamut matumunnga ilanngullugu saqqummiussami nappaatit tunillannartut ilagippassuk paaqqinniffimmi pisortap taassumaluunniit peqannginnerani taartaasartup taamaattoqarnera distriktislægemut nalunaarutigissavaa.

Distriktislæge-p Landslæge isumasioqartgalugu aalajangissavaa isumannaallisaatit suut atuutsinneqassanersut Aammattaarlu distriktislæge ilisimatinneqartariaqarpoq nappaatit tunillannartut assigiinngitsut arlallit nappataalissagaluarpata.

Paaqqinniffinni ataatsimoortuni paaqqinniffimmi nappaalaffiulersimasumi pisortap pisortaqatimi allat napparsimasoqalersimaneranik kaleririssavai.

§7. Eqqiluisaarnissamut nalinginnaasumik inassutit:
Nappaatit tunillannartut siaruarnissaat pinaveersimatinniarlugu sillimaniarluni eqqiluisaarnermi naleruaqqusat malinneqassapput.

Tamanna pingaartumik atuuppoq paaqqinniffinni meeqqanik 0-6-inik ukiulinni paaqqinniffiusuni, tassami meeqqat taamatut ukiullit tunillatseqqajaanerusarmata. Tunillatsinneq assigiinngitsut aqutigalugit pisinnaavoq. Silaannakkut tunillaasinnaaneq nappaatini arlalinni atuuppoq, taamaattumillu tunillaasinnaaneq annikillisarlarlugu inini meeqqat nulisullu isersimaffigisartagaanni ullormut arlaleriarluni silaannarissaasariaqarpoq. Timminnertalimmik naarluuttoqartillugu tingukkulluunniit tunillaasartumik aseruuttoorneqartillugu anaq assannut attuuttoorsimasog aqutigalugu tunillatsittoqarsinnaavoq. Taamaattunik eqqiluisaarluarnissaq pingaaruteqartuuvog naalungiarsunnik meeraqqanillu nangilersugassanik nerisittariaqartunillu paarisartilluni. Tunillaassuinaaveersaarnissaq anguniarlugu sulisut meeqqallu assatik errortassavaat anartarfimmeereermikkut, nangilersuereernikkut kiisalu nerisassanik attuinnginnermikkut.

Nakorsaasersuineq.

Paaqqinniffimmi sulisut meeqqat tunillannartumik nappaateqarsimanerata kingunerisaanik nakorsaattortitsisariaqassappata tamanna meeqqap nakorsaata allaganngorlugu ilitseruina malillugu pisarisarpoq. Ataavartumik nappataasut pillugit nakorsaattortitsineq ingerlaavartussaq paaqqinniffimmit ingerlanneqassappat tamanna pisariaqarpoq nakorsap ilitseruina malillugu.

§8. Nappatit tunillannartut meeqqani sulisunilu atugaasartut ataasiakkaat pillugit sillimaniarluni malittarisassat.

Ammikkut nappaatit.

Meeqqat sulisullu ammimikkut tunillaassortumik nappaatillit aatsaat paaqqinniffimmut uteqqissinnaapput tunillaasinnaajunnaarsimagaangamik. Pingaartillugit makku malugeqquneqarput:

Tinupasut/ajussat.

Meeqqat sulisullu tinupasunik/ajussanik inussatigullu aseruuttoornernik peqartut aatsaat aseruuttoornerit toqulioreernerisigut uteqqissinnaapput (filipinsit nalinginnaasut (bumsit) kiinnami naasartut tunillaassortuunngillat).

Kilaat.

Meeqqat sulisullu qalippersimasunik seerisunilluunniit kilattut tiguneqassanngillat. Paaqqinniffinni atuartunngorsinnaalereersut paarineqarfiini tamanna taamaallaat atuuppoq kilaat siammarsimanagerutillugit.

Timminneg.

Meeqqat timminermik nappaalasut (ullormut arlaleriarlutik timmeqattaartut) aatsaat timmikkunnaarunik tiguneqarsinnaapput. Erlavitsigut tunillannartumik tiguneqarsinnaapput. Erlavitsigut tunillannartumik nappaalasoqartillugu (soorlu musetyfus) paaqqinniffinni 0-2-inik ukiulinnik paaqqinniffiusuni, kiisalu amerliartuinnartunik timmittoqartillugu distriktslæge tamatumingga ilisimatinneqartassaaq paasiniarlugu isumannaallisaatit suut atortinneqassanersut.

Kilaaqqat (fnat) kumaallu.

Meeqqat sulisullu kilaartut (fnatsertut) kumattulluunniit aatsaat tiguneqarsinnaalissapput katsorsarneqarnerat aallartereersimappat. Ilaquttat illoqataasut misissorneqartariaqarput pisariaqarpallu katsorsarneqarlutik, tamannalu paaqqinniffinni pisortap nakorsaqaarfimmik isumasiuereernermigut ilaqutaasunut/illoqataasunut ilisimatitsissutigisariaqarpaa. Paaqqinniffinni atuartulereersimasunik paarsaqarfiusuni kumattoqartillugu paaqqinniffiup pisortaata taassumaluunniit peqannginnerani taartaasartup atuarfimmi sundhedsplejerski meeqqat pineqartut atuarianniittoq tamatumingga ilisimatissavaa. Sundhedsplejerskip tassuma taava fritidshjemmit assigisaallu ilisimatissavai meeqqat taakkunaninngaanneersut kumannerinik maunnartoqarpat.

Isikkani unngut aseruunnerillu.

Isikkani unngut aseruunnerillu tunillaassornerat pigajuttarpoq eqaarsaarnermut atatillugu uffartarnikkut, akornuseruminaatsuullunilu; tunillaassornissaalli pinngitsoortinniarneqarsinnaalluni isigammaat uffarnermi atornerqartartut atornerisigut aammalu isigammaat eqaarsaarutit atornerqartarnerisigut (taakku plastikkinik sananeqaateqartarput, unngortunik unngunngitsunilluunniit atornerqarnissaat inassutiginarluni). Assatsigut unngornermut tunngatillugu pinaveersitsiniarnissaq annertunerusumik pisariaqarneq ajorpoq. Meeqqat isikkaamikkut unngoqarneri aseruuttoorsimanagerilu meeqqat ulluunerani angerlarsimaffinni paaqqinniffinni meeqqerivinnilu allani tiguneqarsinnaannginnerinik kinguneqartariaqanngillat.

Savarneq.

Meeqqat sulisullu aatsaat tiguneqarsinnaalissapput kissarneerukkunik qinersillu suanngarsimanagerat nungujartulerpat.

Illummoorneq.

Illummoortoqalersillugu nappaatinik tunillannartunik atuutoqarnerani maleruuaqqusat allat atuupput. Illummoorneq aallartinnermi kingorna sappatip akunneri arfinillit tikillugit tunillaassorsinnaasutut isigineqarpoq, quersornerlu sappatip akunnerpassuini qaammatiniluunniit arlalinni ataavarsinnarsarluni, naak inuttaa allatigut peqqissisutut isigineqarsorinarsinnaagaluartoq.

Taamaattunik naleqquttuusorineqarsimavoq meeqqat sulisullu paaqqinniffinni tiguneparsinnaassasut piffissami tassani sivisugaluartumi, tassami naatsorsuutigineqarmat meeqqat allat akiuussutissalersorneqarnissamat piunasaasut malissimassagaat. Kisianni meeqqat sulisullu paaqqinniffinni tiguneqarsinnaassanngillat akulikippallaamik allanullu ajornatorsiutaasumik ilummortarallartillutik.

Akiuussutissiiniarluni inassutigineqartut malillugit illumoornermut meeqqanik akiuussutissiisoqartarpoq meeqqat inuuneranniit sapaatip akunne 5-ik qaangiukkaangata nangeqqinneqartarlunilu meeraq sap. Ak. 9-aliigaangat kiisalu qulinik qaammateqaleraangat. Illumoornermik akiuussutissiisoqarnerata kingulliup kingorna sapaatip akunnera qaangiuppat meeraq illumoornermut illersorneqalereersutut naatsorsuunneqartarpoq.

Meeqqat suli ataatsimik ukioqalersimannngitsut: Illumoorneq meeqqani annerusuni inersimasunilu atupiloorneqartannngikkaluartoq meeqqani ataatsimik ukioqalersimannngitsuni akiuussutissinneqarsimannngitsunilu ulorianartorsiorfiusinnaavoq. Taamaattumik kajumissaarutiguminaqaaq meeqqat illumoorneq pillugu akiuussutissiinissamut inassutit malillugit akiuussutissinneqarsimassasut paaqqinniffinnut inissinneqarnerminni.

Illumoorneq paaqqinniffinni ataatsimik ukioqalersimannngitsunik paaqqinniffiusuni atuutilerpat taakku siuliani taaneqareersutut marloriarlutik illumoornermut akiuussutissamik kapineqarsimannngippata angerlartittariaqarput. Meeqqat angerlartinneqartut angajoqqaavia isumagisariaqarpaat meeqqat akiuussutissamik kaporneqarlutik aallartinneqarnissaat, meeqqallu aatsaat paaqqinniffimmi tiguneqarsinnaalissallutik akiuussutissinneqarnermi kapitinnerit taakku marluf sapaatip akunnerinik 3-4-nik akuneqartut sapaatip akunneranik ataatsimik qaangernerata kingorna. Meeqqat piumasarineqartutut akiuussutissinneqarsimannngippata aatsaat meeqqap kingulliup illumoorunnaarnerate kingorna sapaatip akunneri arfinillit qaangiuppata tiguneqarsinnaalissaapput.

Siullunneq.

Meeqqat sulisullu aatsaat peqqissereernerimikkut tiguneqarsinnaalissaapput.

Siullunnerup kingunerisaanik siutikkut maqisoortoqarpat, aatsaat meeraq nakorsamit passunneqareersimappat tiguneqarsinnaavoq.

Qaratsap qiteqqalluunniit ameraasaatigut aseruuttoorneq.

Meeqqat sulisullu aatsaat peqqissisimagunik tiguneqarsinnaapput. Taamatut napparsimasoqartillugu ulluunerani paaqqinniffimmi/meeqqrivimmi qanoq iliuuseqartoqarnissaanik distriktslæge isumasioqareersaaq.

Angerlarsimaffimmi sulisulluunniit akornanni taamatut nappalasoqartillugu meeqqat sulisulluunniit aatsaat tunillaanerup kingulliup kingorna sapaatip akunnera qaangiuppat, imaluunniit pitsaliulluni sulineq naammassippat tiguneqarsinnaapput.

Mæsling-it.

Meeqqat sulisullu aatsaat „ajorunnaarunik“ tiguneqassapput; tassa imaappoq, kissarneqaratik nappaammillu sunnersimaneqaratik, amaattoqarsinnaallunili aniornernilluunniit takussaasoqaraluartoq. Paaqqinniffimmi mæslingertoqalerpat, meeraqartumik ataatsimik ukioqalersimannngitsunik, angajoqqaat kajumissaarneqartariaqarput nakorsartik oqaloqatigeqqullugu, tunngavissaqarnersoq meeraq nappaammut illersorniarlugu kapitittariaqarnersoq (gammaglobulin), pingaartumik meeraq mæsling-imut akiuussutissinneqarsimannngippat, tamanna peqqinnissamut qullersaqarfimmit sakkortuumik inassutigineqarluni.

Qimmeralanneq.

Meeqqat sulisullu aatsaat tiguneqassapput, peqqikkunik, imaattoqarsinnaallunili, aniornernilluunniit takussaasoqaraluartoq. Arnat naartusut, paaqqinniffimmiissimasut innanneqassapput piaarnerpaamik nammineq nakorsartik oqaloqatigeqqullugu qanoriliuuseqartoqassagaluarpata.

Aappillertoorneq toqqusaatigullu aseruunneqarneq, Penicillin-amik assigisaannilluunniit nakorsarneqartariaqartut.

Meeqqat sulisullu aatsaat tiguneqarsinnaapput peqqikkunik aamma tunillaannissamik ilimanaataarukkunik. Napparsimasoq tunillaasinnaajunnaartutut naatsorsuunneqassaaq katsorsarneqarnermi kingorna Penicillin-amik assigisaanilluunniit ullut unnuallu 3 siulliit kingorna.

Kuppeerarneq.

Meeqqat sulisullu aatsaat tiguneqassapput peqqikkunik aamma aatsaat nutaanik aniorneerukkunik, pullaaserarnerillu parngutereerpata.

Tunillaassuuttumik sungarpallanneq.

Meeqqat sulisulu aatsaat tiguneqassapput peqqikkunik. Nappaalli inersimasunut annertuumik atugarliortitsisinnaammat, meeqqanuunngitsorli, sulisut sungarpallattoqalersillugu ulluunerani paaqqinniffinni meerartaqartunut 0-6-nut ukiulinnut, nakorsartik oqaloqatigisariaqarpaat paasiniallugu tunngavissaqarnerisooq nappammut illersorniarluni akiuussutissamik kapitinnissaq pisariaqarnerisooq. Sungarpallanneq annakkut tunillaattarpoq assaat aqcutigalugit. Meeqqat allaassutigisinnaavaat tunillannartoq atoraluarlugu napparsimalissutiginnitsoorsinnaammassuk. Nappaatip tunillaassuunnissaa pingitsoortinniarlugu pingaartorujussuuvoq sulisut erseqqissaavigisariaqarmata assut mianersuutigeqqullugu eqqiluissaarnissamut sillimaniutitut malittarisassat malinneqarnissaat.

Isitigut aseruunneqarneq.

Meeqqat sulisullu nalorninaateqanngitsumik isimikkut aseruunnillit sakkortuumik magisoortut, malunnartumik inngiasuttut aammalu/imaluunniit malinginnaasumik peqqiilisimasut tiguneqassanngillat. Taakku nakorsamit misissorneqartariaqarput. Tamannattaq aamma atuuppoq isitigut aseruunneqarneq sap. Ak. 1 sinnerlugu sivisutigisimappat.

§9. Meeqqanik tigusaqarneq sulisunillu atorfinitsitsineq.

Meeraq paaqqinniffimmi tiguneqassatillugu paaqqinniffimmi pisortap meeqqamut tunngatillugit nalunaarsukkat meeqqap nappaatinik sunik nalaataqarsimaneranut tunngasut allattortariaqarpai. Akiuussutissinneqarsimanermut uppernarsaatit takutissinnaasariaqarput, qangalu assigiinngitsunik piffissamilu qanga akiuussutissinneqarsimaneq meeqqap nalunaarsorneqarfiani allassimasariaqarput; ilanngulluguttaq meeqqap paaqqinniffimmiinnermini nutaamik nappaalasimappat, akiuussutissinneqarsimappat allanilluunniit pingaarutilinnik peqqinnissamut paasissutissatik allanneqarfia.

Paaqqinniffimmi pisortap/angerlarsimaffinni paaqqinniffinni pisortap kajumissaarutigisariaqarpaa piffissakkut sukkulluunniit meeqqanut akiuussutissiisarneq inassutigineqartoq malinneqaaqqullugu.

Angajoqqaat ataavartumik nappaateqartunik meeraqartut (s.i. amerlunnerit, puallunnerit uummatilunnerillu ilaat) innersuunneqarput nammineq nakorsarisaaq oqaloqatigeqqullugu akiuussutissiisoqartariaqarnerisooq.

Illumoortoqalersillugu, mæslingertoqalersillugu imaluunniit sungarpallattoqalersillugu paaqqinniffimmi tiguneqarnerup/atorfinitsititaanerup nalaani innersuussutigineqarput sillimaniarluni malittarisassat taaneqareersut pinaveersaartitsiniarluni iliuuserineqartussat maleqqullugit.

§10. Kaajallaasitaq una atulerpoq ulloq 1. april 1988. Tamatumunnga peqatigitillugu atorunnaarsinneqarpoq SD-ip kaajallaasitaa nr. 174 ulloq 21. februar 1986-imeersoq.

Isumaginninnermi Pisortaqarfik, ulloq 21. marts 1988.

Aqqaluk Lyngø

/

Martha Labansen

Ilanngussaq, takuuk §1:

Nappaatit ukua nalinginnaasumik ulorianartorsiofigineqarsinnaasutut isigineqarput:

QALLUNAATUT TAAGUTAAT:

Plettyfus
(Nappaat tyfusit ingajattoq)
Pest
(Nappaassuaq aatsornartoq)
Spedalskhed
(Pupinneq)
Marburg-sygdom
Lassa-feber
Ebola-sygdom
(Nunani kiattuni nappaataagajuttut – Kal. Nunaanni
qaqutigooqisut)
Kolera
Tyfus
Paratyfus
(Tysfusit ingajattoq sakkukinneq)
Salmonellainfektioner
(ophobede tilfælde)
Bacillær dysenteri
(Erlavitsigut tunillannartumik nappalanerit)
Polio
(Nukillaarneq)
Purulent meningitis
Meningokok-meningitis

Meningokok-sepsis
(Qaratsap ameraasaatigut aseruuttoornerit)
Tuberkulose
Epidemisk gulsot
(Tunillaassuuttumik sungarpallaanneq)
Difteri
(Iggisakkut nappaat tunillannartoq)

LATINERISUT TAGUUTAAT:

Typhus exanthematicus

Pestis

Lepra

-
-
-

Cholera asiatica
Febris typhoidea
Febris paratyphoidea

Salmonellosis
Dysentaria bacterialis

Poliomyelitis anterior acuta

Meningitis purulenta
Meningitis cerebrospinalis
epidmica
Septicaemia meningococcica

Tuberculosis
Hepatitis epidemica

Diphtheria